Lieta Nr.11130051515
Lietvedības Nr.K39-0456/15-0107/16

Spriedums
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā 2016.gada 14.martā
Valmieras rajona tiesa:
tiesnesis A.Melbergs
ar tiesas sēdes sekretāri S.Miesnieci,
piedaloties prokurorei S.Silanžai
un aizstāvim/pers.A/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā /pers. B/, personas kods /personas kods/, tiek apsūdzēta Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, un

k o n s t a t ē j a :

Apsūdzētā/pers. B/, būdama persona, no kuras materiāli un citādi bija atkarīga mazgadīgā /pers. D/ (dzimusi /datums/), vardarbīgi apgājās ar šo mazgadīgo, nodarot viņai fiziskas un psihiskas ciešanas.

Proti, apsūdzētā /pers. B/ ilgstošā laika posmā, t.i., no 2008.gada 27.novembra līdz 2015.gada 3.martam, kad meita /pers. D/ tika ievietota nodibinājumā /Nosaukums A/, atrodoties savā un ģimenes kopīgajā dzīvesvietā gan /adrese/, gan /adrese/, gan citās dzīvesvietas adresēs, kas izmeklēšanas laikā nav precīzi noskaidrotas, jo šajā laika posmā tika bieži mainītas, regulāri izturējās emocionāli un fiziski vardarbīgi pret savu mazgadīgo meitu /pers. D/:

- emocionāli atstūma un nepieņēma meitu; nesniedza bērnam nepieciešamo mātes mīlestību, sirsnību un iejūtību;
- vainoja meitu savās un attiecību problēmās; izgāza uz bērnu dusmas par savām problēmām un dzīves grūtībām;
- nevēlējās izprast meitas vajadzības, neinteresējās par tām; nesniedza bērnam atbalstu ne mācībās, ne skolas dzīvē, ne grūtu situāciju vai problēmu pārvarēšanā;
- nopēla, kritizēja un noniecināja meitu, viņas spējas; lamāja un apsaukāja meitu, draudēja viņai ar vardarbību un pamešanu;
- sita meitu ar roku un siksnu, spēra viņai;
- nenodrošināja meitai labvēlīgus dzīves apstākļus – vairākas reizes mainīja dzīvesvietu; trīs reizes mainīja bērnam skolu; dzīvesvietās bija nesakārtota vide bērna pilnvērtīgai attīstībai;
- piekopa dzīvesveidu (alkohola lietošana, partneru maiņa), kas liedza meitai mieru un iespēju justies droši;
- pavirši rūpējās par meitas veselību, dažkārt pie ārsta bērnu veda novēloti,

un visas šīs fiziskās un ilgstošās, smagās emocionālās vardarbības rezultātā apsūdzētā /pers. B/ nodarīja savam bērnam ne tikai fiziskas sāpes, bet arī ilgstošas psihiskas ciešanas, kas meitenē radījušas bailes, kaunu, dusmas, spriedzi, pēctraumas stresu un depresiju, kā arī piesaistes traucējumus, kuru sekas var būt pazemināts pašvērtējums, nedrošība, spriedze, traumatiskas personības veidošanās un, iespējams, arī suicīda risks.

Ar šādu savu rīcību apsūdzētā /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Apsūdzētā/pers. B/, būdama persona, no kuras materiāli un citādi bija atkarīga mazgadīgā /pers. D/ (dzimusi /datums/), vardarbīgi apgājās ar šo mazgadīgo, nodarot viņai fiziskas un psihiskas ciešanas.

Proti, apsūdzētā /pers. B/ 2015.gada 1.marta vakarā, atrodoties savā un ģimenes kopīgajā dzīvesvietā, /adrese/, emocionāli un fiziski vardarbīgi vērsās pret savu mazgadīgo meitu /pers. D/, t.i., nespējot savaldīt dusmas, apsaukāja viņu un sodīšanas nolūkā vairākas reizes spēra bērnam ar kāju pa ķermeni un galvu, un tādējādi ne tikai nodarīja meitai fiziskas sāpes un psihiskas ciešanas, bet arī tīši nodarīja viņai maznozīmīgus miesas bojājumus, kas izpaudās kā kreisā apakšdelma sasitums ar zemādas asinsizplūdumu.

Ar šādu savu rīcību apsūdzētā /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Tiesas izmeklēšanas laikā apsūdzētā /pers. B/ (turpmāk sprieduma tekstā – apsūdzētā) savu vainu Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā atzina.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmo daļu pierādījumu pārbaude tiesas izmeklēšanas laikā netika izdarīta.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētās izdarītie nodarījumi ir pareizi kvalificēti saskaņā ar Krimināllikuma 174.panta otro daļu, jo apsūdzētā, būdama persona, no kuras mazgadīgā cietusī bija materiāli un citādi atkarīga, vardarbīgi apgājās ar mazgadīgo cietošo, nodarot viņai fiziskas un psihiskas ciešanas.

Tiesa secina, ka apsūdzētās vaina spriedumā iepriekš minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā ir pierādīta. Apsūdzētā par izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir sodāma.

Nosakot soda veidu apsūdzētajai, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu ņem vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu un apsūdzētās personību, bet soda mēru – saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu – atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus apsūdzētās rīcībā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu likumdevējs ir klasificējis Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu kā smagu noziegumu.

Ar apsūdzētās izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumu cietušajai tika nodarītas fiziskas un psihiskas ciešanas. Turklāt ar apsūdzētās otro izdarīto noziedzīgo nodarījumu cietušajai tika nodarīti maznozīmīgi miesas bojājumi.

Pārbaudot apsūdzētās personību raksturojošās ziņas, ir noskaidrots sekojošais. Apsūdzētā agrāk nav sodīta (lietas 116.lapa). Apsūdzētajai pašlaik ir trīsdesmit viens gads. Apsūdzētā pēc viņas tiesai norādītā pašlaik algotu darbu nestrādā. Apsūdzētās apgādībā pēc

viņas tiesai norādītā atrodas viens nepilngadīgs bērns, ko apstiprina arī lietas materiāli (lietas 114.lapa). No krimināllietā esošās SIA "Vidzemes slimnīca" izziņas ir redzams, ka apsūdzētā neatrodas SIA "Vidzemes slimnīca" psihiatra un narkologa kabinetu uzskaitē (lietas 177.lapa).

Tāpat tiesa ņem vērā ziņas, kas par apsūdzētās personību ir norādītas tiesas pieprasītajā Valsts probācijas dienesta Valmieras teritoriālās struktūrvienības izvērtēšanas ziņojumā. Tā saskaņā ar Valsts probācijas dienesta Valmieras teritoriālās struktūrvienības izvērtēšanas ziņojuma kopsavilkumu iegūtā informācija par apsūdzētās dzīvesvietas apstākļiem ļauj secināt, ka apsūdzētajai nav pastāvīgas ilgstoši noturīgas dzīvesvietas. Pastāvīgas dzīvesvietas neesamība var veicināt apsūdzētajai emocionālās spriedzes uzkrāšanos, bet nav kriminogēnu uzvedību veicinošs apstāklis. Apsūdzētā ir augusi ģimenē, kurā starp vecākiem ir bijušas destruktīvas attiecības. Apsūdzētā, būdama nepilngadīga, emocionāli nenobriedusi personība, uzsākusi pieauguša cilvēka dzīvi ar negatīvo pieredzi, ko piedzīvojusi savu vecāku ģimenē. Redzētais destruktīvais uzvedības modelis ir atkārtojies attiecībās ar bērnu tēviem. Tādēļ apsūdzētajai nav veidojušās noturīgas un stabilas partnerattiecības. Apsūdzētās izpratnes un pieredzes trūkums par cieņpilnu attiecību veidošanu gan ar partneriem, gan ar bērniem, iespējams, bija par pamatu un veicināja vardarbīgu uzvedību pret pašas bērnu. Apsūdzētajai nav ilgstošas un noturīgas darba attiecības. Apsūdzētās iztikas līdzekļus pamatvajadzībām nodrošina apsūdzētās māte. Minētais faktors nav kriminogēnu uzvedību veicinošs. Nav iegūta informācija, ka apsūdzētajai ir alkohola vai citu apreibinošo vielu atkarības problēmas. Apsūdzētās brīvā laika pavadīšanas paradumi, intereses un nodarbes nav kriminogēnu uzvedību veicinoši. Apsūdzētajai nav uzticamu, tuvu draugu un paziņu, kuri var veicināt apsūdzētajai sociāli atbalstāmu uzvedību. Analizējot noziedzīgo nodarījumu raksturu un vērtējot apsūdzētās uzvedību un rīcības izpausmes, var secināt par apsūdzētās uzvedības un emocionālās stabilitātes nepietiekamību, kas, ilgstoši uzkrājot emocionālo spriedzi, pie noteiktiem apstākļiem var izpausties kriminogēnā uzvedībā. Ņemot vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, attieksmi pret cietušo, Valsts probācijas dienests uzskata, ka apsūdzētajai sods būtu nosakāms panta sankcijas robežās brīvības atņemšanas veidā, taču, ņemot vērā, apsūdzētās personību un to, ka viņa nav iepriekš sodīta, un pastāv iespēja motivēt apsūdzēto piekopt likumpaklausīgu dzīvesveidu un strādāt ar savas uzvedības problēmām, virzot uz pozitīvām izmaiņām, dienests uzskata, ka soda izciešana būtu pieļaujama sabiedrībā, radot apstākļus, kas ļaus kontrolēt un atbalstīt sabiedrībā pieņemamu uzvedību (lietas 165.-168.lapas).

Atbildību mīkstinoši apstākļi, kas minēti Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā, apsūdzētās rīcībā netika konstatēti.

Tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu kā atbildību mīkstinošos apstākļus apsūdzētās rīcībā attiecībā uz apsūdzētās abiem izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem atzīst apsūdzētās tiesas sēdē pausto vaļsirdīgo atzīšanos un izdarītā nožēlošanu, kā arī to, ka apsūdzētā ir noslēgusi izlīgumu ar cietušās pārstāvi.

Atbildību pastiprinoši apstākļi, kas minēti Krimināllikuma 48.panta pirmajā daļā, apsūdzētās rīcībā netika konstatēti.

Tiesa, ņemot vērā Krimināllikuma 174.panta dispozīcijā paredzētā noziedzīgā nodarījuma raksturu un minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmes, saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta otro daļu neatzīst, ka apsūdzētās rīcībā būtu Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 15.punktā paredzētais atbildību pastiprinošais apstāklis – noziedzīgs nodarījums, kas saistīts ar vardarbību, ir izdarīts pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir pirmajā radniecības pakāpē.

Krimināllikuma 174.panta otrās daļas sankcija kā sodu paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem, īslaicīgu brīvības atņemšanu, piespiedu darbu vai naudas sodu un probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem.

Tiesa, ņemot vērā iepriekš minēto, atzīst, ka apsūdzētā par abiem izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir sodāma ar piespiedu darbu, piemērojot apsūdzētajai obligāto papildsodu – probācijas uzraudzību.

Tiesa, ņemot vērā apsūdzētās izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un kaitējumu un ziņas par apsūdzētās personību, secina, ka piespiedu darbs šajā gadījumā ir vispiemērotākais pamatsoda veids, lai taisnīgi sodītu apsūdzēto.

Saskaņā ar Krimināllikuma 40.panta pirmās daļas otro teikumu piespiedu darbu var noteikt no četrdesmit līdz divsimt astoņdesmit stundām.

Atbilstoši Krimināllikuma 45.[1] panta otrajai daļai probācijas uzraudzības minimālais laiks ir viens gads.

Tiesa, ievērojot visu iepriekš minēto, secina, ka apsūdzētajai piespiedu darbs par viņas pirmo izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms uz simt astoņdesmit stundām, bet probācijas uzraudzība – uz vienu gadu sešiem mēnešiem. Apsūdzētajai piespiedu darbs par viņas otro izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms uz simt divdesmit stundām, bet probācijas uzraudzība – uz vienu gadu.

Tiesa uzskata, ka iepriekš minētais soda veids un apmērs ir samērīgs un pietiekams, lai panāktu krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu un sasniegtu soda mērķi.

Tiesa, ņemot vērā to, ka apsūdzētā ir izdarījusi divus patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus, kas ir smagi noziegumi, atzīst, ka apsūdzētajai saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās un trešās daļas noteikumiem ir nosakāms galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības.

Tiesa, ņemot vērā apsūdzētās izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētās personību raksturojošās ziņas, atbildību mīkstinošos apstākļus apsūdzētās rīcībā, to, ka atbildību pastiprinoši apstākļi apsūdzētās rīcībā netika konstatēti, kā arī ievērojot par katru noziedzīgo nodarījumu noteiktā soda veidu un apmēru, secina, ka, nosakot apsūdzētajai galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ir piemērojami Krimināllikuma 50.panta trešās daļas vislabvēlīgākie noteikumi par piespriesto sodu daļēju saskaitīšanu. Galīgais sods apsūdzētajai pēc noziedzīgo nodarījumu kopības ir nosakāms – piespiedu darbs uz divsimt piecdesmit stundām un probācijas uzraudzība uz diviem gadiem. Tiesa, ņemot vērā apsūdzētās izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētās personību, ka apsūdzētā agrāk nav sodīta, secina, ka soda mērķa un krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulējuma sasniegšanas nolūkā šajā gadījumā nav nepieciešams piemērot Krimināllikuma 50.panta trešās daļas bargākos noteikumus par piespriesto sodu pilnīgu saskaitīšanu.

Tiesa atzīst, ka minētais galīgā soda pēc noziedzīgo nodarījumu kopības apmērs ir samērīgs un pietiekams. Tāpat tas atbilst visiem lietā noskaidrotajiem apstākļiem, kas saskaņā ar likumu ir ņemami vērā, nosakot sodu.

Tiesa, ņemot vērā to, ka krimināllietas iztiesāšana ir pabeigta, un apsūdzētajai tiek noteikts sods, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, atzīst, ka apsūdzētajai kriminālprocesā piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā ir atceļams.

Tiesa, ņemot vērā to, ka apsūdzētā pēc viņas tiesai norādītā pašlaik nestrādā algotu darbu, kam tiesai nav pamata neticēt, kā arī apsūdzētās apgādībā atrodas viens nepilngadīgs bērns, secina, ka procesuālo izdevumu par advokātu, kuri ir piedalījušies kriminālprocesā, sniegto juridisko palīdzību piedziņa no apsūdzētās var būtiski ietekmēt apsūdzētās bērna, kurš atrodas viņas apgādībā, mantisko stāvokli. Tādēļ tiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta ceturtās daļas otrā teikuma noteikumiem apsūdzētā ir atbrīvojama no samaksas par advokātu kriminālprocesā sniegto juridisko palīdzību. Tādēļ samaksa par advokātu sniegto

juridisko palīdzību ir sedzama no valsts līdzekļiem.

Tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 511., 512., 513., 514.pantu, 520.panta pirmo daļu, 523., 527., 528., 529.pantu un 530.panta pirmo un otro daļu,

n o s p r i e d a :

/pers. B/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (pirmais noziedzīgais nodarījums) un sodīt ar piespiedu darbu uz simt astoņdesmit (180) stundām un ar probācijas uzraudzību uz vienu (1) gadu sešiem (6) mēnešiem.

/pers. B/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 174.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (otrais noziedzīgais nodarījums) un sodīt ar piespiedu darbu uz simt divdesmit (120) stundām un ar probācijas uzraudzību uz vienu (1) gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu galīgo sodu /pers. B/ pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikt, piespriestos sodus daļēji saskaitot, proti, piespiedu darbu uz divsimt piecdesmit (250) stundām un probācijas uzraudzību uz diviem (2) gadiem.

Atcelt /pers.B/kriminālprocesā piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanos noteiktā vietā.

Atbrīvot /pers.B/no samaksas par advokātu sniegto juridisko palīdzību un samaksu par advokātu sniegto juridisko palīdzību segt no valsts līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt (noprotestēt) tikai daļā par tiesas piespriesto sodu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem 10 dienu laikā pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns spriedums, apelācijas kārtībā Vidzemes apgabaltiesai, iesniedzot sūdzību (protestu) Valmieras rajona tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības diena – 2016.gada 24.marts.

Tiesnesis A.MELBERGS